

גיליון שבועי מכית "אהבת תורה" **לאהבה**

גיליון 34 | פרשת תרומה תש"פ | בימי שישי ושבת"ק חוזרים: מדרש פ ע"א – עד דף פב ע"א

להנימא ברמיזא

רמזים, צינים ופירושים, המעמידים את הלימוד השבועי

"מיתבי, אי זהו טומאת התהום, כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם. הכיר בה אחד בסוף העולם, אין זה טומאת התהום."
בש"ת **"תורה לשמה"** (סי' טפ) הוכיח מגמרא זו אודות השאלה הידועה: "אליהו הנביא זכור לטוב שהוא בא ויורד בעולם הזה – שמתלבש בגוף, ולומד עם החכמים והולך ובא עמם כשאר אדם, אם יש לו דין מלאך גמור בעת שהוא בעוה"ז ומתלבש בגוף, או דילמא יש לו דין נביא. ונפקא מינה אם חייב להתפלל, וכן בשאר מצות, בהיותו בעוה"ז, ואם יצטרף למנין קדיש וקדושה".
וכותב על כך: "תשובה, גם בהיותו מלושב בגוף בעוה"ז ויושב עם החכמים ובא עמם בדמות אדם ממש, עם כל זה הוא חשוב מלאך, יש לו דין מלאך גמור בכל העניינים, ואינו נכלל עם בני אדם. וראה לזה ממה שאמרו בגמרא דפסחים דף פ"א ע"ב, ברייתא ערוכה שם: 'איהו טומאת התהום, כל שלא הכיר בה אחד בסוף העולם. הכיר בה אחד בסוף העולם – אין זה טומאת התהום', והיא הלכה פסוקה להלכה בהרמב"ם הלכות נזירות ע"ין ש"ם."

"ונהג, אליהו הנביא זכור לטוב ודאי הוא מכיר בה, ואם נחשב בכלל בני אדם להיותו מלושב בגוף, אם כן בהיותו בעולם הזה – ליכא טומאת התהום, דהא איכא חד דמכיר בה. אלא ודאי גם בהיותו מלושב בעולם הזה, יש לו דין מלאך גמור, ולכן אין ידיעתו והכרתו בזה מעכבת, דאינו בכלל בני אדם, יהי רצון זכותו יגן בעדינו אכ"ר" (ו"ע מש"כ בענין זה במדוריו – בגיליון 06, פרשת דברים תשנ"ט – בשם 'החתם סופר' וה'משנה למלך', ואכ"ל).

"הציקנין (= עניינים, כלומר שוק ציר עין, רש"י) שורפין אותו לפני הבירה בשביל ליהנות מעצי המערכה."
דף פא ע"ב
אידי דעסקינן ב'ציקנין', נביא את אמרי קדשו של הרה"ק רבי **אברהם חיים מזלזטשוב** ז"ל בספרו הקדוש "אורח לחיים" בפרשתו, על תרומת המשכן שהביאו ה'ציקנין' בישראל. וז"ל:
"או יאמר **ויקחו** לי תרומה, ולא אמר **ותנו** לי תרומה. נראה, שהיה בישראל גם כן אנשים שהיו ציקנין, שלא היו נותנין משלהם ברצונם. וכולם היו נותנין למלאכת המשכן, והזהיר השי"ת למשה שיברך אל בני ישראל, שיהיה כולם בבחינה זאת – מה שנתנו למלאכת המשכן שיהיה להם כמו **לקיחה**, כמו שמצינו בקידושין (ה, ב) שאם נתנה היא לו – אינה מקודשת, ואם אדם תשוב היא, ונתנה היא לו, ואמר הוא לה 'הרי את מקודשת לי בהנאה זו שקבלתי ממך' – הרי זו מקודשת, שהרי זו כאלו לקחה היא. ופשיטא בכאן, שיהיה להם כמו לקיחה, 'לי תרומה' – מה שנתנוני לי תרומה".

משנכנס אדר מרבים – בשמחת התורה!

עם כניסתנו לחודש השמחה – חודש אדר, נביא את דבריו הנפלאים של בעל ה'**שבט מוסר**' זצ"ל בפירושו "דגא פשרא" על מגלת אסתר, לפיהם **עיקר השמחה בחודש אדר הוא על קבלת התורה מאהבה שמישנה בימי הנס בשושן הבירה**. וז"ל:
"כשם שמשנכנס אב מעטנין בשמחה כן משנכנס אדר מרביין בשמחה. וקשה, דהוי ליה למימר בקיצור: 'משנכנס אדר מרבים בשמחה', דלמה הוצרך להקדים ענין אב. וכפי הפשט יש לומר, שקדם ענין אב, לרמזו שכשם משנכנס אב ממשטים בשמחה, ומעט מעט יתבהר האבילות עד יום תשיעי, ויום תשיעי חמור בכלום – שמוטל עליו חמשה עינים, כן דומה בדומה משנכנס אדר מרבים בשמחה, אמנם גדול השמחה בימים י"ד וט"ו. אמנם נראה עוד לפרש, כדחז"ל (נדרים פא) שנחרב הבית על עוונות תורת השם. וידוע שבימי אסתר קיימו התורה ברצון, כדרשת חז"ל (שבת פח) 'קיימו וקבלו – קיימו מה שכבר קבלו'. ולכן, דומה בדומה בשקול אחד, כפי גודל הצרה שצריך לדאוג בתשעה באב שנחרב הבית על עזיבת התורה, כך יהיה השמחה גדולה בפורים **על קבלת התורה**. ולרמזו לזה קדם לומר 'כשם שמשנכנס אב, ודו"ק".

להידודא על הימוד השבועי

אם יבוא משיח בין פסח ראשון לשני – האם יקריבו ישראל פסח שני?!

בש"ת "יוסף אומץ" (סימן 1) מביא שאלה ותשובה מחתנו הגאון רבי **אברהם פארוד** זצ"ל בזו הלשון: "שאלה. כשנכנסו בעלי תריסין לבית המדרש בתר חגא דפסחא, נזרקה מפיהם הקריה אחת, והיא זאת: אם יואיל א-לוה ברחמי, וישלח לנו משיחנו בימים האלו ובזמן הזה, בין פסח ראשון לשני. מהו שנתחייב להקריב את הפסח בשני?".
ובהמשך דבריו מאריך שם ומביא ראיות ברורות, שבמידה ולא הקריבו פסח ראשון מחמת שעבוד הגלויות – נדחים ישראל לפסח שני, כשבין הדברים מנסה להוכיח ממה שאמרו בסוגיין. כי הנה, בסוגיין (פ"ג) שנינו, שאם "היו שלשיתן זבים ושלישיתן טהורים ושלישיתן טמאי מתים, אמר רבי מני בר פטיש, אותם טמאי מתים אינם עושין לא את הראשון ולא את השני. הראשון לא עבדי... הוה ליה טמאי מתים מיעוטא – ומיעוטא לא עבדי בראשון; בשני לא עבדי... הוה להו רובא – **ורובא לא מדחו לפסח שני**". ואם כי במושכל ראשון "שמעינן מהכא בהדיא, דאף דכבר הודחו לשני, דאפילו הכי אין עושין בשני", בכל זאת "כד דייקנין פורתא, האמת יורה דרכו דאין הדבר כן. היינו, דאף על גב דאמרינן דאין ציבור נדחין לשני, **לא אמרינן אלא כד אידחו מכה טומאת מת, אבל אי אידחו מכה טעמא אחריני – ודאי עבדי!**... אם כן, בייחוד דידן, כיון דמאי דלא עבדו בראשון אינו אלא מטעמא דאונס – אונס על פי הדיבור, שאין לנו מקדש ולא מזבח ולא כהן להקריב קרבנות חובותינו, הא ודאי אין לך אונס גדול מזה, ואם כן איפה למה נגרע לבלתי הקריב קרבן ה' במועדו בשני?! דהא להכי שדייה רחמנא להאי 'לנפש', לומר לך: 'איש נדחה ואין ציבור נדחין', והיינו דוקא 'לנפש' – דהיינו טמא מת, הא שאר אונסים ודאי דעבדי, דמאן אפקינהו".

ובענין זה נסמך את הסיפור שארע עם אחד מגדולי החסידים אצל כ"ק **מרן מהר"י ז"ע**, ששנה אחת בדרכו לביתו אחר ששהה בהג הפסח בצל הקודש, סר לביתו של **הגרי"ש נאטנזאן** זצ"ל – בעל "שואל ומשיב", ותחת אחד השיחים חזר בפני הגרי"ש על דברות קדשו של מרן ז"ע, שהקשה: מדוע בליל הסדר, בעת אכילת ה'מורק' אנו אומרים "זכר למקדש כהלל... לקיים מה שנאמר על מצות ומורוים יאכלוהו", שפסוק זה נאמר גבי פסח שני, ואינו אומרים את הפסוק (ומצות על מורוים יאכלוהו) שנאמר בספח ראשון.
ותיין מרן ז"ע, שאנו אומרים כן בלשון תפלה ובקשה, שלמרות שלא זכינו עתה להקריב קרבן פסח, בכל זאת עדיין מייחלים אנו לתשועת ה' ולבנין בית המקדש במהרה – לפני פסח שני, וכך נוכל להשלים את הפסח בפסח שני ונקיים מה שנאמר "על מצות ומורוים יאכלוהו..." והקשה על כך הגרי"ש, כי מדוברי הגמ' במסכת פסחים ("אין ציבור נדחים לפסח שני") משמע, שאם יבוא משיח בין פסח ראשון לפסח שני – לא נוכל להקריב קרבן פסח שני.

ומסופר, שכאשר חזר החסיד לבעלזא והרצה את הקושיא בפני מרן ז"ע, נענה על אתר ואמר, כי נעלמו מעיני הגרי"ש דברי הירושלמי (פסחים פ"ט ה"א), שם איתא להדיא מחלוקת תנאים בענין זה, ושיטת רבי יהודה היא שיהא ניתן להשלים את הקרבנות הפסח בפסח שני בכהאי גוונא. [ויציין, כי גם ה'מנחת חינוך' (מצוה טפ) כתב להדיא כן, ש"נראה ברור, אם יבנה הבית – במהרה בימינו – בין ב' הפסחים... כל ישראל יעשו פסח שני, כן נראה ברור". ומסיים שם: "ואני כותב זה בין שני הפסחים, יה"ד שיבנה מהרה קודם פסח שני, ונזכה ונעשה הפסח שני אמן ואמן". ואנו לדידן נאמר, שמי יתן מציון ישועת ישראל עוד בטרם תג הפסח הממשמש ובא, וכך נזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים כבר בפסח ראשון, אכ"ר.]

חבורת "אוהבי תורה" בשיבתנו הק' בברכת אהרן

ראש החבורה: הרה"ג ר' **יעקב רינגל שליט"א**, המתמסר בכל מאודו למען הצלחת התלמידים בלימוד חשוב זה.
אופי ועיתוי 'סדר' לימוד זה: חבורת "אוהבי תורה" פועלת במסגרת 'סדר שלישי' בהיכל שיבתנו הק' "ברכת אהרן" – כיום משכנה החדש בשכונת 'בית וגן' בירושלים, כאשר על חבורה זו נמנים רבים וטובים מתלמידי ישיבה. בקרב בני החבורה ישנן מגמות-לימוד שונות, שכאחת המגמות בלימוד וליבון העמוד היומי של "אהבת תורה". במסגרת 'חבורה' מיוחדת זו לומדים בני החבורה מדי יום את העמוד היומי, כאשר לקראת סיום ה'סדר' יהי הם מקבלים בכל יום ויום את דפי ה'סיכום' הברורים והנהירים שעורך עבורם ראש החבורה שליט"א, והבחורים החשובים מציינים עד כמה דפי סיכום אלו מסייעים בידיהם לצאת עם תלמודם בידם בשפה ברורה, כידי ה' הטובה.
פעילות מיוחדת: אחת לתקופה נערך 'כינוס חיוזוק' לבני החבורה, שהרי כבר אמרו חז"ל כי "דברי תורה צריכים חיוזוק". רק בשבוע האחרון התכנסו שוב בני החבורה לאסיפת חיוזוק מיוחדת, במהלכה שמעו דברים נלהבים מפי ראש החבורה שליט"א על החשיבות היתירה בחיוזוק הקביעות של סדרי הלימוד, לקראת סוף זמן הלימוד הממשמש ובא. כמו כן הוכרו במסגרת הכינוס על מבצע חיוזוק מיוחד, במהלכו נערכים גורלות מיוחדים אחת לכמה ימים.
מסר מיוחד מאת ראש החבורה: יש לציין לשבח ולתהילה את המסגרת המיוחדת של "אהבת תורה", כאשר ייחודיותם של הבחורים החשובים הומדמים לימוד זה מתבטאת בין היתר בכך, שגם בימים בהם לא נערך סדר הלימוד של 'סדר שלישי' כרגיל – מחמת סיבות ומאורעות שונים, הרי שבחורים אלו הלומדים במסגרת חבורת "אוהבי תורה" מקדישים מומנם הפרטי להשלים את העמוד היומי, כיון שאינם רוצים להפלט מהמסגרת העקבית-בלתי-ממספרת של "אהבת תורה". אשריכם מה טוב חלקם!

להתוודע ולהגלות

נתונים מעניינים על פעילות חברת "אהבת תורה" בשטיבלעך דחסידי בעלזא ברה"ב תבל

תורת מרדכי

ביום שבת קודש חל ה'אירצייט' של ה'ישוב' המופלג הגאון החסיד הנודע רבי **מרדכי פעלץ זצ"ל**, שהסתלק לבית עולמו ביום ד' לחודש אדר א', שנת תרנ"א לפ"ק.

נביא בזה אפוא כמה עובדין טבין על גודל התמדתו ודביקותו של רבי מרדכי בתורה הקדושה, וכפי הידוע שלימוד התורה היה לאבן היסוד והראשון במעלה בקרב גדולי ה'יושבים' והחסידים בבעלזא, שנודעו בגאונותם המופלגת ובהתמדתם העצומה, לצד גדלותם ביראה וחסידות, שכן תורה וחסידות הינם תרין רעין דלא מתפרשין דא מן דא.

וכה מסופר אודותיו בקובץ "אור הצפון" (במאמר "אבי יושב אוהל ומקנה", פרי עטו של הסופר הדגול הרה"ח ר' **עקיבא אשר פאדווא** שליט"א):

מתמיד עצום ותלמיד חכם מופלג היה רבי מרדכי. אף על פי שבמשך כל שעות היום היו לו טרדות רבות, בצרכי ציבור ובמעשי חסד, היתה דרכו בקודש לשוב לעת ערב לבית המדרש, לאחר שסעד את סעודת הערב, כדי ללמוד תורה באין מפריע.

מספרים אודותיו, כי גם כשעזבו את בית המדרש המאחרים לצאת, ראו את רבי מרדכי עומד ליד 'עמוד התפלה' שקוע בלימודו, כשרגלו האחת נשענת על כסא או על מדרגת ארון הקודש.

פעמים הרבה היה שקוע בלימודו כל כך, עד שכאשר הגיעו ראשוני המתפללים לבית המדרש למחרת, לפנות בוקר, מצאוהו עומד באותה תנועה, וכלל לא הרגיש שעבר עליו כל הלילה בלימוד. כך נהג כל ימי חייו, אף בערוב ימיו כאשר כבר התגורר בבעלזא.

עוד מסופר, כי פעם נסע לצורך איזה ענין לעיר ריישא, והתאכסן שם בבית החסיד המכונה ר' הערש'לע

ריישער. בהיכנסו לבית אמר רבי מרדכי לבעל האכסניא, כי עייף ויגע הוא מטורח הדרך. מיהר ר' הערש'לע להציע לו מטה, ורבי מרדכי נכנס לחדר וסגר אחריו את הדלת. ר' הערש'לע עקב אחריו מאחורי הדלת, והבחין כי רבי מרדכי המתין שיצא מן החדר, וזא, כששיער בנפשו שהלך משם, הדליק נר ונעמד ללמוד כשרגלו האחת על הארץ ורגלו השניה על כסא, וכך הגה בתורה כל הלילה!

בבוקר הודה לבעל הבית על המיטה שהכין לו, ואמר: "איך האב מיר אויסגעגליכן ביינאכט אלע ביינער" (=ישרתי בלילה את כל עצמותי). ואמר לו כן, ברצותו להטעותו שיחשוב שישן היטב כל הלילה...

דומה לזה סיפר הרה"ח הישישי ר' **יעקב קורצער ז"ל** ממאגורב - ארה"ב:

סיפר לי אבי ז"ל שפעם ביקר רבי מרדכי [פעלץ] לעמבערג'ער בעירנו מאגורב, והתאכסן אצל דודי הרה"ח ר' **יוכל'ע סטריא'ר**. אחרי תפלת מעריב התכנסו חסידים בביתו לכבודו, לשתיית 'קאווע', וכך ישבו להתוועדות חסידית ושוחחו בדברים העומדים ברומו של עולם, עד השעות הקטנות של הלילה.

לאחר שעזבו כולם את החדר, נכנס ר' מרדכי לחדר שהכינו עבורו, קרא קריאת שמע

בהתעוררות גדולה ונשכב לישון. הבחין בעל האכסניא שישן רק למשך שעה קטנה, עד שהתעורר והזדרז לקום תיכף, התיישב לצד שולחן כשהוא טובל את רגלו בקצרת מים קרים, כנראה כדי שלא יירדם מרוב עייפות, וישב כך ללמוד כל הלילה.

ובענין לימוד תורתו בלילה, יש להסמיך את העובדא הבאה:

פעם אחת, כאשר שוחח כ"ק **מרן מהרי"ד זי"ע** אודות רבי מרדכי, נענה ואמר בזה"ל: "מרדכי'ן האב איך געכאפט ביי צוויי עבירות, אויף איינס האט ער געהאט א תירוץ, און אויף איינס נישט" (=את מרדכי 'תפסתי' בשתי 'עבירות', על אחת היה לו תירוץ ועל השניה לא).

ומעשה שהיה כך היה: בהיות מרן מהרי"ד זי"ע אברך צעיר לימים, בימי אביו כ"ק **מרן מהרי" זי"ע**, הוצרך פעם לנסוע לבקר אצל רופא בעיר לעמבערג. ככל הנראה נקבע עבורו התור לרופא בשעות הבוקר, ולפיכך נסע כבר בערב שקודם לכן יחד עם חסיד אחד שליווה אותו בדרכו. והנה, כשהגיעו אל העיר כבר היתה השעה מאוחרת בלילה, אך בכל זאת החליטו לגשת לדירתו של רבי מרדכי, שהתגורר באותה עת בלעמבערג, כי שיערו שבדאי הוא ער עדיין בשעה מאוחרת כזאת, ובטח יתן להם אכסניא ללון בלילה ההוא.

כשהגיעו לרחוב שהתגורר בו רבי מרדכי, הבחינו שאכן מדירתו, שהיתה בקומה השניה, בוקע אור. הם נכנסו אל הבית, עלו עד לקומה השניה ודפקו חרישית על הדלת, כדי שלא יתעוררו בני הבית שכבר ישנים. לאחר כמה נקישות פתח להם ר' מרדכי את הדלת, והשתומם כשראה את פני האורח הגדול, מיד מיהר להכניסם לביתו.

רבי מרדכי ניגש אל הדלת בלי מנעלים, והיה לבוש רק עם פוזמקאות על רגליו. משראה זאת מרן מהרי"ד זי"ע, שאלו: "מרדכי פארוואס גייסטו פֿארפעס אָן קיין שיך"? (=למה הולך אתה יחף בלי מנעלים?).

ענה רבי מרדכי, כי בדירה שמתחתיו מתגורר נכרי גרמני (=א דייטשער גוי") שונא ישראל, ולפיכך בשעות הלילה המאוחרות, כאשר הוא יושב ולומד, הרי הוא מסתובב בחדר בלי המנעלים, כדי שלא להפריע בפסיעותיו את שינתו של הגוי, שעלול להתנכל לו על כך.

או אז הבחין מרן מהרי"ד זי"ע, שבחדר ממולו מונחים כמה ספרים פתוחים על השולחן, כי בעת שעמד רבי מרדכי מן השולחן, כדי לגשת לפתוח את הדלת, השאיר את הגמרא פתוחה בלי לכסותה, וכידוע שבבעלזא הקפידו מאוד שלא להשאיר ספר פתוח. אמר לו מרן זי"ע לר' מרדכי: "מילא אויף דעם וואס דו גייסט אָן קיין שיך, האסטו נאָך אַ תירוץ, אבער וואס פאר אַ תירוץ האסטו אז דו לאזט די גמרא אפן?" (=יתכן באמת שעל מה שאתה הולך בלי נעלים יש לך תירוץ, אולם איזה תירוץ יש לך שאתה משאיר כך ספר פתוח?).

על סיפור זה התכוון מרן מהרי"ד זי"ע שנים לאחר מכן, בעת שדיבר אודותיו ש'תפס' אותו בשתי עבירות, על הראשונה היה לו תירוץ אבל על השניה לא...

(תשוח"ח ליידינו ספרא רבה הרה"ח ר' **שלום יהושע לוריא** שליט"א על סיועו בלונ"ח)

לברכות והנצחות ניתן לפנות למס': 0533-112-112 או לכתובת דוא"ל: gmail.com@3250987

לְבָרַךְ לְעֵלְיָה וּלְקַלָּם

חברת "אהבת תורה" ירושלים

זכה לו!

ברכות נלבבות נשגר ליידינו הנעלה הלומד החשוב הרה"ג ר' **חיים וינטרניץ שליט"א** ששמו עלה בגורל שנערך בין כלל הנבחנים בירושלים ת"ו על כרטיס טיסה לליזענסק ליומא דהילולא קדישא של הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א כא' אדר

מזל טוב!

ברכת מזל טוב ליידינו היקר והנעלה, מחשובי לומדי "אהבת תורה" הרה"ג ר' **אברהם דוד קרניאול שליט"א** ר"מ בישיבתנו הק'

לרגל שמחת נישואי בנו בשעט"מ במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת

מזל טוב!

ברכת מזל טוב ליידינו היקר והנעלה, מחשובי לומדי "אהבת תורה" הרה"ח ר' **יוסף עמרם מושקוביץ שליט"א** מנכ"ל ישיבתנו הק' בית חלקיה

לרגל שמחת נישואי בתו בשעט"מ במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת